

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Elnökétől
H-4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5.

ÁLT/148-1/2021.

ELŐTERJESZTÉS

a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat nemzetközi konzorciumban
előkészített projektje benyújtásának jóváhagyására

Az előterjesztést

készítette

Majorné László Brigitta

szakmai
szempontból ellenőrizte

Kósa Tímea

törvényességi szempontból
ellenőrizte

Dr. Papp Csaba

Brüsszeli partnerünk részéről érkezett megkeresés egy nemzetközi konzorcium által benyújtandó projekt kapcsán a partnerséghez történő csatlakozás lehetőségének tekintetében. A projekt a NIBIO - NORSK INSTITUTT FOR BIOÖKONOMI norvég kutatóintézet koordinálásával számos európai partner bevonásával vizsgálja és fogja össze az éghajlatváltozásból eredő kihívásokra adandó válaszokat, az országok, régiók által eddig külön-külön, egyedileg végrehajtott intézkedéseket, jó európai példákat és azok adaptálási lehetőségeit, valamint lehetséges intézkedéseit. A projektben 34 partner vesz részt, jórészt kutatóintézetek, kutatással foglalkozó KKV-k, hálózatok és 6 európai regionális önkormányzat, tanács. Az európai regionális önkormányzatok a klímaváltozás hatásaira válaszként, mint „ellenálló bio-regiók” összehasonlítják az általuk preferált klíma-kezdeményezések hatékonyságát az éghajlat-semlegesség elérése érdekében, és egyesítik, megtervezik és sikeresen megvalósítják a bevált, más régiókban sikeresen alkalmazott klíma-kezdeményezéseket sajátos regionális viszonyaik között.

A megkeresés alapján a Megyei Önkormányzat 2021. január 26. napján pályázatot nyújtott be a H2020 uniós finanszírozási program, LC-GD-1-3-2020 „Az éghajlattal szemben ellenálló innovációs csomagok az uniós régiók számára” című felhívásra „Ellenálló bio-regiók kialakításának elősegítése Európában (ARBRE)” címen.

A Megyei Önkormányzat az alábbi indokok alapján döntött a pályázat benyújtása mellett:

A megye egyik fő gazdasági tevékenysége a mezőgazdaság, de a munkanélküliség magas és a helyi gazdaság nyomás alatt áll. Ezt a problémát súlyosítja az éghajlatváltozás, amely hosszan tartó aszályos időszakokat és szabálytalan csapadékmintákat eredményezett, így a talajvízszint csökkent és a már száraz területeken megjelent a vízvisszatartás problémája, amely veszélyt jelent a mezőgazdaságra és más gazdasági tevékenységekre.

Az éghajlatváltozás a megyében több, negatív folyamatot eredményez. A területi átlaghőmérséklet az elmúlt 60 évben növekvő trendet mutat, közel 2,5 oC-ot emelkedett az átlaghőmérséklet ezen időszak alatt. A növekedés üteme is nő, 2007 óta folyamatosan dőlnek meg az éves átlaghőmérsékleti adatok: pl.: 2018-ban 12,6 oC volt az éves átlaghőmérséklet. A hőmérséklet változása egy éven belül is szélsőségesé vált, egy adott hónapban egyszerre dőlnek meg a minimum és maximum értékek.

Az éves csapadékösszeg nem változott trendszerűen, de az éves csapadékösszegek között nagy az eltérés, illetve éven belüli eloszlása is kiszámíthatatlan, szélsőséges. A csapadék egyre kisebb része a hó felhalmozódás, a csapadék intenzitása megnőtt, így kisebb részben tud hasznosulni a csapadék, kevésbé tud beszivárogni a talajba, nő az elfolyás mértéke. A nagyobb párolgás és kisebb leszivárgás miatt a talajvíz szintje fokozatosan csökken, a sokéves átlagtól átlagosan 125 cm-re.

A csapadék eloszlás szélsőségei miatt van olyan időszak, amikor a megyét egyszerre sújtja aszály és belvíz. A megye folyóinak vízjárása is egyre szélsőségesebb, a nagyvizek, árvizek mellett egyre többször van kisvizes időszak, az elmúlt években többször is megdőlt a legkisebb vízállási érték.

A fentiek alapján a mezőgazdasági termelés egyre nehezebb. A hőmérséklet növekedésével nő a növények vízigénye, a csapadék egyre nagyobb része nem tud hasznosulni a csapadék intenzitásának növekedése miatt. A talajvízből történő öntözés mennyiségi és minőségi problémák miatt nehéz, a kisvizes időszakok miatt a vízvisszatartás is sokszor gondot okoz.

A talajvízszint csökkenése, tartósan alacsony szintje a védett természeti értékeket is károsítja, csökkennek a védett ex lege lápok területei, a specifikus értékeket képező úszó lápok pusztulnak.

A hőmérsékletváltozás miatt egyre gyakoribbá válnak a fűtési félévben a levegőtisztaság-védelmi szempontból kedvezőtlen meteorológiai körülmények. A Nyírség homokja gyorsabban szárad ki, így a felülete hamarabb lehül. A lehülés miatt képződő köd nem engedi az alsó légrétegek megfelelő elkeveredését, így a lakossági fűtésből származó szennyező anyagok fokozottan feldúsulnak, jelentősen romlik a levegő minőség.

A Megyei Önkormányzat által vezetett partnerség törekvése szerint mozgósítja a régió érdekeltjeit, köztük a mezőgazdaságot és az egyéni gazdálkodókat, a környezetvédelmi szervezeteket, a vállalkozásokat, a döntéshozókat és az oktatókat, hogy vegyenek részt az alkalmazkodás és az enyhítés kiválasztott megoldásaiban.

A Megyei Önkormányzat elfogadta és végrehajtja a Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervet (SECAP) és az éghajlati stratégiát. Ez a stratégia számos konkrét megoldást és intézkedést támogat, például a vízvisszatartáshoz az erdő- és növénytakaró kiterjesztésével, a fenntarthatóbb gazdálkodási gyakorlatok és a gazdálkodók viselkedésének megváltoztatásával, a védett területek jobb megőrzésével, valamint a fenntartható energia és anyagok felhasználásának előmozdításával az építési gyakorlatokban. Más a Megyei Önkormányzat partnerségében megvalósuló nemzetközi projektek (pl. GeoSES, NESiCA, MOBI-zöld folyosók) keretében a megye klímastratégiáját kiterjesztik a határmenti területekre, a Tisza folyó vízgyűjtő területére és kidolgozzák a határon átnyúló klímastratégiát Szlovákia, Ukrajna és Románia érintett területeinek bevonásával.

Mindez fontos kormányzati, önkormányzati innovatív megközelítést jelent. A határokon átnyúló jelleg, a kölcsönös tanulás, csakúgy mint a képzés prioritást élveznek, valamint a tudatosságnövelő tevékenységek, amelyek magatartási változásokhoz vezetnek (pl. a gazdálkodóknál).

A stratégiában felsorolt célok összekapcsolódnak az ARBRE célkitűzéseivel. A megoldás megvalósításának sikere szempontjából a legfontosabb teljesítménymutatók többek között a gazdálkodási gyakorlatok, a fogyasztás és a termelés áttekintése / monitorozása; védett terület, levegőminőségi mérések; vízminőség, energia fogyasztás, megújuló energia részesedése. Hozzáadott érték a nemzetközi know-how mozgósítása, információcsere, viselkedésmódosítási megközelítések fontossága, párhuzamosan kezelve az éghajlati, gazdasági, társadalmi és egészségügyi válságok (köztük a COVID19) közötti összefüggéseket. Szükséges a döntéshozók támogatása, kulcsfontosságú ágazatok, például a mezőgazdaság területén, továbbá képzés és figyelemfelkeltés, finanszírozás, ismeretek.

A projekt 100%-os EU támogatású, társfinanszírozást és saját forrást nem igényel.

A költségvetés a különböző munkacsomagokhoz rendelve, eltérő a hónapokra lebontott tevékenységekre, különböző idejű kutatói, menedzseri tevékenységet igényel, mindösszesen 48 hónapra, 2.400 EUR/hó személyi költséggel tervezve, mindösszesen 176.880 EUR összegben.

Ezentúl a projekt keretében megvalósuló rendezvényekhez, munkatalálkozókhöz tervezett összegek:

- 35.000 EUR részvétel munkatalálkozókon, más régiók meglátogatása, RBR hálózat kiépítése, megoldások demonstrálása,
- 35.000 EUR workshopok, rendezvények, megoldások demonstrálása

Fentiekén túl a projekt lehetőséget teremt konkrét fizikai kivitelezésre, tervezésre, a megvalósítás szakmai alátámasztására, korai előrejelzésre, értékelésre és nyomon követésre 420.000 EUR összegben.

Indirekt költségként 2,5 % elszámolható a szakmai tevékenységhez kapcsolódóan (flat rate) 61.720 EUR összegben.

A projekt teljes költségvetése 14.714.078 EUR, melyből a Megyei Önkormányzatra eső rész 728.600 EUR.

A projekt megvalósítása által elérendő célok, megvalósítandó stratégiák:

Az Európai Zöld Célok (Green Deal) célkitűzéseinek megvalósítását tudatosítsa és támogassa, különös tekintettel az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás új uniós stratégiájára, az EU biológiai sokféleségére, a biogazdaság és a körforgásos gazdaság stratégiái, az uniós polgári védelmi mechanizmus célkitűzései, valamint az európai tiszta levegő program.

- 1.1 Az uniós régiók számos megoldással és ismerettel rendelkeznek, amelyek lehetővé teszik számukra a hozzájárulást az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás uniós stratégiájához
- 1.2 Az uniós régiók beillesztik az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást, az alkalmazkodási lehetőségek értékelése során és a biológiai sokféleségre vonatkozó 2030-as uniós stratégia végrehajtást
- 1.3 A részt vevő régiók magasabb biogazdasági normák érettségi szintjét érik el

- I. HATÁS Az uniós polgári védelmi mechanizmus és a tiszta levegő célkitűzéseinek megcélzása Európa programja
- II. HATÁS Hozzájárulás a COVID19 válság gazdasági újrakezdéséhez és az átalakító változások elősegítése a társadalom minden régiójában és ágazatában az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség növelése érdekében.
- III. HATÁS Megerősített társadalmi elfogadottság és társadalmi ellenálló képesség.
- IV. HATÁS A klímaváltozás közösségi ellenálló képességének és képességeinek jelentős növelése

A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 27/2021. (I.29.) Korm. rendelet 1. §-a értelmében a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése kimondja, hogy veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja; ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

Nyíregyháza, 2021. február 15.

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKÉNEK
.../2021. (II.18.)
önkormányzati határozata

**a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat nemzetközi
konzorciumban előkészített projektje benyújtásának jóváhagyásáról**

A Megyei Közgyűlés Elnöke

a 27/2021. (I.29.) Korm. rendelet 1. §-a szerint kihirdetett veszélyhelyzetben, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében foglalt jogkörben eljárva

1. a H2020 uniós finanszírozási program, LC-GD-1-3-2020 „Az éghajlattal szemben ellenálló innovációs csomagok az uniós régiók számára” című felhívásra „Ellenálló bio-régiók kialakításának elősegítése Európában (ARBRE)” címen beadott – 100%-os EU támogatású, társfinanszírozást és saját forrást nem igénylő – pályázat benyújtását jóváhagyja;
2. felhatalmazza a közgyűlés elnökét és a megyei jegyzőt a pályázat további lebonyolításával összefüggő, szükséges egyeztetések lefolytatására, dokumentumok – így a pályázat támogatása esetén a támogatási szerződés – aláírására, egyéb intézkedések megtételére.

A határozatot kapják:

Megyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza, 2021. február 18.